

χειαν ἐπιτυχίαν του, ὡς ὑπότροφος τῆς πόλεως τῆς γεννήσεώς του ἐν Παρισίαις καὶ τέλος ὡς ὑπότροφος τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας ἐν Ρώμῃ. Ἐνταῦθα μέγαν διδάσκαλον ἔλαβε τὸν Καννόβαν, καὶ ἐτι μείζονα ὅλα τῆς ἀρχαίας τέχνης τὰ θαύματα, τὰ συσσωρευμένα εἰς τὰ Μουσεῖα τῆς Ρώμης καὶ τῆς Νεαπόλεως, καὶ εἰς τὰς νεκροπόλεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὴν Πομπηϊαν καὶ τὸ Ἡράκλειον. Εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐσπούδασε τὴν ἐντέλειαν τῆς μορφῆς, ἢ μᾶλλον ἀνέπτυξε καὶ ἐκνήδυνε τὸ ἐν ἑαυτῷ ἐνυπάρχον αἰσθημα τοῦ καλοῦ, κατὰ τοῦτο γενόμενος ὁπαδὸς τῶν ἀρχαίων, ὅτι τὸ μὲν αἰσχρὸν ἀπέκρουεν ὡς ἀπαθὸν εἰς αὐτὸν τὸν τῆς τέχνης σκοπὸν, τὸ δὲ καλὸν ἦν ἡ δυνάμεισπιουδὴ καὶ λατρεία του.

Ἐμπνεόμενος ὁμοίως ὑπὸ τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας ὡς πρὸς τὸν θεμελιώδη αὐτῆς χαρακτῆρα, δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ δεσμεύσῃ ἐντελῶς εἰς αὐτὴν τὸ αἰσθημα καὶ τὴν φαντασίαν του, καὶ καιροῦς καὶ ἤθη παραγνωρίζων, ν' ἀπομιμῇται δουρικῶς συνθέσεις οὐδὲν λεγούσας εἰς τῶν νεωτέρων τὰς πεποιθήσεις, καὶ νὰ σωματοποιῇ διὰ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ λίθου αὐτὰς αἰτίνας ἀπέθανον μετὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἡ δοξασία του ἦτον, ὅτι ὁ καλλιτέχνης, ἂν θέλῃ ἀληθῶς νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, πρέπει νὰ ἀνέκῃ εἰς τὴν ἐποχὴν του, καὶ ταύτης νὰ ἐκφράζῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν μορφήν, ἀλλ' ἀνάγων ταῦτα εἰς ἰδανικὸν κάλλος, ὅπερ εἶναι πασῶν τῶν ἐποχῶν. Ἡ γλυπτικὴ, ἰδανικὰ παριστῶσα ἀντικείμενα, καὶ ἰδιότροπον φαντασίαν ὑπερετοῦσα, δύναται νὰ ἀποδῇ εἰς χαριέστατον κόσμημα, καὶ τὸν θαυμασμὸν νὰ ἐλκύσῃ διὰ τὸ κάλλος της. Ἀλλ' εἰς διαιωνίσιν μεγάλων ἀρετῶν, πατριωτικῆς ἀρροσιώσεως, εὐεργετημάτων εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καθιερουμένη, ἐξευγενίζεται εἰς ἱερὰν λειτουργίαν, ἀνκλαμβάνει τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπερτάτης δικαιοδοτίας, ἥτις ἀπονέμει ἀθανασίαν εἰς τοὺς ἀθανάσιος ἀξίους.

Οὕτως ἐνόησε τὴν κλησιν τῆς τέχνης του ὁ Κ. Δαβίδ, καὶ διὰ τοῦτο, ἐκτὸς ἐνὸς Ἀχιλλέως, εἰς ὃν Νηρηΐς προσφέρει περικεφαλαίαν, καὶ ἐνὸς Ἐπαμινώνδου, ἀποσπῶντος τὸ βέλος ἀπὸ τὴν πληγὴν του, δὲν ἐμετάλλευσεν τὴν συμβολικὴν μόνον ἀξίαν δυναμένην ἤδη νὰ ἔχῃ μυθολογίαν, οὐδὲ τὴν μακρὰν ἡμῶν κειμένην ἀρχαίαν ἱστορίαν, ἀλλὰ τὸ κῦρος καὶ τὸ βραβεῖον τῆς γλυφίδος του ἐχορήγησεν εἰς τοὺς συγχρόνους μεγάλους ἀνδρας, οἵτινες παρ' αὐτῷ δὲν ἐλίσσονται εἰς πλουσίας καὶ ζωγραφικὰς πτυχὰς, οὐδὲ ἐπιδεικνύουσι τὸ κάλλος τῶν γυμνῶν των μελῶν. Ταῦτα ἦσαν πολὺτιμα βοηθήματα ἃ ὁ ἀρχαῖος βίος καὶ αἱ ἀρχαῖαι ἰδέαι παρεῖχον εἰς τοὺς Φειδίας καὶ Πραξιτέλεις. Οἱ ἥρωες τοῦ Κ. Δαβίδ φέρουσι τὸν στενὸν καὶ ἄχαριν ἐπενδύτην, τὸν ἀλύγιστον λαμοδέτην· ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι ἐν τῶν κατορθωμάτων τοῦ μεγαλοφυοῦς τεχνίτου, ὅτι αἱ περιστάσεις του εἰσὶν ἀληθεῖς συγχρόνως καὶ ἰδανικαί, ὅτι ἐν τῇ ἀγενεστάτῃ μορφῇ, δι' αἰσθήσεως ἥτις κυρίως διακρίνει τοὺς μεγάλους τεχνίτας, ἀνακαλύπτει πάντοτε τὴν ἀρχικὴν τῆς ἀριστοτέχνου πλάσεως πρόθεσιν, καὶ αὐτὴν ἐκφράζει μεγαλοφυῶς, ὥστε, ἡ πεζωτέρα, ἡ ἥττον γλυπτικὴ

μορφή, ἐξέρχεται τῆς γλυφίδος τοῦ ὁμοιοτάτῃ ἐνταῦθα καὶ εὐγενεστάτῃ. Ὁ Κ. Δαβίδ εἶναι γλύπτης αὐτόχρημα ποιητῆς, γνωρίζων ὅτι ἡ ποίησις δὲν συνίσταται εἰς τινὰ παραδεδομένον σύμβολον, καὶ εἰς τινὰς θέσεις θεατρικῶς ἐπιδεικτικῶς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐμφαίνεται ἐν τῇ ψυχῇ ἥτις ἐπιπνίει ἐπὶ τῶν λιθίνων μορφῶν, νὰ ἐλέγχῃται ἐν ταῖς πράξεσιν ἃς ἐκφράζουσιν αἱ συνθέσεις. Καὶ τῷ ὄντι παρ' αὐτῷ τὰ συμπλέγματα εἰσὶν, ἀφελῆ μὲν πάντοτε, κατὰ τῆς ἀρχαίας τέχνης τὸ εὐγενὲς παράδειγμα, τὴν πλήρη ἀτομικὴν ἀνάπτυξιν ἐκάστου τῶν ζωδίων θηρεύοντα, ἀλλὰ συγχρόνως δραματικώτατα κατὰ τὴν ἀντιληψιν καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐν τῷ βίῳ ἐκάστου τῶν ἡρώων του ἐκλέγει πάντοτε τὸ ποιητικώτατον τῶν ἐπεισοδίων, τὴν εὐγενεστάτην ἢ δραστηριωτάτην πράξιν, καὶ ἐκφράζει αὐτὸ μετὰ ζωηρᾶς αἰσθήσεως καὶ φαντασίας, ἥτις δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ θανείζηται τῆς ἀρχαιότητος τὰς στερεοτύπους εἰκόνας, ἀλλ' ἀνευρίσκει τῶν σχέσεων τοῦ νέου βίου τὴν ποίησιν καὶ ἐκφράζει αὐτὴν ἐξαίτιας. Οὕτω παρ' αὐτῷ ἡ νίκη δὲν

Δαβίδ ὁ ἐξ Ἀγγερίας.

κρατεῖ σμίλιν, οὐδὲ χαράττει τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ ἐπὶ τῆς κλασικῆς καὶ ἀπληροκλειμένης ἀσπίδος· ἀλλ' ὡς ἀνδροπρεπὴς θυγάτηρ τῶν μαχῶν, ἐν αἷς τὸ ἔργον τοῦ κεραυνούντος πυροβολικοῦ συμπληροῖ τὸ πεζικὸν ἐφορμοῦν προτεταμέναις ταῖς λόγχαις, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ στρατηγοῦ Συχέτου κρατεῖ πυροδόλον, καὶ ἀκρὰ τῇ αἰχμῇ γλύφει τὸ ὄνομά του ἐπὶ κανονίου.

Τὸ ἔργον δὲ ὁ κυρίως ὁ Κ. Δαβίδ προσέθετο δι' ὅλου τοῦ βίου του καὶ δι' ὅλης τῆς τέχνης του, ἦν νὰ δόξῃ τὴν ἀρετὴν, καὶ μάλιστα τὴν πατριωτικὴν, καὶ ν' ἀποδώσῃ ἀθανασίαν τοῖς ἀθανάσιος ἀξίοις· δι' ὃ καὶ ἀνεδείχθη ὁ ἐπὶ λίθου καὶ χαλκοῦ βιογράφος, ὁ γλύπτης Πλούταρχος ὅλων τῶν ἀνδρῶν τῶν δικαίως διαπρεψάντων ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ὅλων ἀκόρη τῶν ἀφανῶν ἀρετῶν, ὅσαι ἐκ τύχης ἢ μετριοφροσύνης κρύπτανται εἰς τὸ σκότος, εἰ καὶ ἀξίαι τοῦ φωτός. Τὸ μέγιστον τῶν ἔργων του, ἀρκοῦν αὐτὸ μόνον ν' ἀπαθανατίσῃ ἕκαστον καλλιτέχνην, ἔχον δὲ πρὸς τὰ λοιπὰ προϊόντα του ὡς ἡ κόσμησις τοῦ Παρθενῶνος εἶχε πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ Φειδίου καλλιτεχνήματα, εἶναι